

(Új-Demokrata 1995./21. sz - Fotó: Fotomedia.hu - Z.Z.)

1995. május 25.

A székesfehérvári Alba zenekarban kezdte az éneklést, a Rolls Frakcióban folytatta, és a Bikinivel lett sztár. Ma ismét régi fegyvertársával, Trunkos Andrással Frakciózik

A furulyázó, bendzsózó, gitározó fiú először akkor lépett színpadra, amikor kisiskolásként egy dal eléneklésével megmentette az osztály becsületét. Ekkor érzett rá a siker ízére. Anyai ősei egy börtönddel menekültek Kárpátaljáról a Benes-gárdisták elől. A birtok maradt. Apai őse Napóleon lovastisztjeként megsebesülve benősült egy szilágysomlyói családba. Az ő famíliája csak fényképen látott Napóleon-aranyat. Tisztességes szegénységben éltek: játéka csak az volt, amit ő maga fabrikált. Az iskola fontos alapélménye maradt, már csak azért is, mert percekkel az érettségi előtt kicsapták. Diáktársai „kérvényétől” meghatva a hivatal engedélyezte egy másik gimnáziumban a matúrát. Érdekelte a történelem, és a nyelveket is könnyen tanulta. Beszél németül és angolul. Az iskola és a tankönyvek „igazsága” mellett a családban megtanulta a valóságos történelmet is. Később, a koncert-turnék alatt, a buszban például az oroszok katyni vérengzéséről olvasott. Vallja, hogy akik nem ismerik meg a múltat, nem okulnak a hibákból, azok arra ítéltetnek, hogy újra elkövessék azokat.

— A Rolls Frakció egyik nótájában — Boros Lajos szövege — van néhány utalás '56-ra...

— Kádarak a szolnoki rádióban november 4-én ezzel a szöveggel adták meg a jelet a felkelők elleni támadásra: Budapest felett az égbolt felhőtlen. Ez lett a dal refrénje, amit a cenzorok meghagytak — valószínűleg nem tudtak erről —, de egy másik sort kihúztak: „Egy elégett katonát átléptem/ De Budapest felett az égbolt felhőtlen.” A koncertről hazafelé a gyerekek úgy énekeltek, hogy egy elégett orosz katonát átléptem.

— Egy másik ismert számotokban a '70-es évek viszonylagos jólétéről énekelsz.

— Az Ez a jólét egy görbe tükör volt arról a korról, amikor nagyon vigyáztak arra, hogy senki ne haljon éhen, de arra is, hogy ki ne dugja valaki a fejét, vagy ki ne lógjon a sorból. Ez volt az az időszak, amikor a meggyamagos esete megtörténhetett. A tehetséges és ügyes emberből pillanatok alatt csináltak „népellenséget”. A fiatal irodalmárokat, a Fölös példányosokat meg margón kívülre szorították. Mi arról énekeltünk, hogy a „Jó tanuló hazudik az órán, az apja se mafla / Bólogató tanári kar zoknira gyűjt / Iskolámtól jelvényt kaptam, mást semmit. / Egyetértek, ember leszek, élek. / Ez a jólét, ez a jólét...” Ebből kihúzták a „tanári kart” és rockzenészt írtak helyette. Egy másik versszakból — Munkáslányok a Moulin Rouge-ban kánkánt táncolnak — a munkáslányokat. Egy-egy ilyen procedúra után arra a következtetésre jutottunk, hogy ez nagyon gyenge rendszer lehet, ha egy rockzenekartól ennyire félnek. Akkor már rendszeresen jártak a koncertjeinkre civil ruhás belügyesek, jegyzeteltek, és fölvtették magnóra a műsorainkat. Kíváncsi lennék a dossziénkra...

— Nemegyszer be is tiltották a koncertjeiteket...

— '82 november—decemberében negyven lekötött előadásból kettőt játszhattunk le. Volt olyan megye, ahonnan a pártbizottság határozata alapján tiltottak ki bennünket: a belső ellenzék zászlóvivőjének nevezték.

— Alig két hónapra rá, '83 januárjában fontos esemény zajlott Tatán: újabb találkozóra hívták a könnyűzenészeket. A KISZ KB egyik vezetője felhívással fordult hozzátok: segítenétek mozgósítani az ifjúságot.

— Pontosan. Egy hétig fizettek kaját, szállást, ki akartak egyezni velünk. Az volt a lényeg, hogy ez a rendszer alapvetően jó, ne bántsuk, ők támogatnak bennünket, de mi is segítsünk nekik. Még egy rendőr is tartott előadást, akitől megkérdeztük, miért tiltanak be rockkoncerteket. Azt felelte, hogy politikai okokból nem tiltanak be, csak akkor nem javasolják az előadást, ha a rendet nem tudják biztosítani...

— A Bikinivel eljutottatok Moszkvába, ahol már dühöngött a gorbacsovi peresztrojka és glasznoszty. Láttátok a birodalom végnapjait.

— Így igaz. A szovjet tévé hívott meg egy fesztiválra. '89-et írtunk, és már szabadjára engedték a pórázt. A Kozmosz Szállóban laktunk, és egy éjjel fegyverropogásra ébredtünk. Cirkáló autók, torkolattűzek. Gondoltuk, filmet forgatnak. Másnap tudtuk meg, hogy az örmény maffia számolt le a grúzokkal.

— Abban az évben volt a román forradalom, és „90 februárjában együtt voltunk Temesváron, ahol két nagy sikerű koncertet adtatok.

— Az ott készült filmünket, a Temesvári vasárnapot közel negyven tévétársaság vette meg. Akkor és ott megérintett bennünket a történelem szele.

— Bár az érkezés kissé szürreális volt, a város határában az autóúton velünk szemben vágató elszabadult lovakkal. A városban viszont tömény valóság fogadott: üres üzletek, fűtetlen házak, kilőtt lakások, a református templomban az Úr asztalán Tőkés László Bibliája...

— Olyasmibe csöppentünk bele, ami szinte véres valóság volt: a falakon golyónyomok, friss sírhantok, a ravatalozóban a drót, amivel a kivégzettek kezét kötözték össze.

— Tizenegy évvel ezelőtt arra a kérdésemre, hogy mit kívánnál a jó tündértől, azt mondtad: legyen szabad a zenélés. Most újra felteszem ezt a kérdést. Erre mit lépsz?

— Na tessék! Ma már szabad a zenélés, csak legyen elég pénzed, hogy kiadhasd. Most azt kívánnám, hogy a zene betölthesse az igazi szerepét, tegye szebbé az emberek életét. Mi ne akarjuk megváltani a világot, nem az a dolgunk. A második kívánságom: az emberek éljenek jobban, jusson nekik egy-egy koncertjegyre és lemezre is. Végül pedig mindehhez az kell, hogy béke legyen! Mert ahol a fegyverek szólnak, ott hallgatnak a műzsák.

— Ámen!

Zétényi Zoltán